

A36888

9(c2)

K 965

Іван Кушніренко

У краю, де гудуть поїзди

ЗМІСТ

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ.....	3
СЕЛИЩЕ ЗАЛІЗНИЧНЕ.....	4
«ВОНИ, ЯК ТІ БДЖІЛКИ, НЕПОМІТНІ, АЛЕ ПОТРІБНІ».....	29
ГЕРБ СЕЛИЩА.....	42
ПРАПОР СЕЛИЩА.....	44
СТАТУТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ СЕЛИЩА.....	44
ШАНУЄМО ПОДВИГ ВЕТЕРАНІВ.....	48
ДАШЕВСЬКИЙ ПЕТРО.....	57
ПОПОВИЧ МИХАЙЛО.....	58
ЖИВА ІСТОРІЯ ГУЛЯЙПОЛЯ.....	59
ПОГЛЯД У МИНУЛЕ.....	64
ТАК МИ ЖИЛИ І ВИХОВУВАЛИ ДІТЕЙ.....	68
БІЛА ГАЛИНА МИКОЛАЇВНА.....	72
ДЕНЬ ЗА ДНЕМ ПРОХОДИЛО ЖИТТЯ.....	74
ЗАЛІЗНИЧНА ШКОЛА І-ІІ СТУПЕНІВ.....	76
ВЧИТЕЛЬ.....	98
А У ТЕБЕ ЗНОВ ТА ДОРІЖКА В КЛАС.....	101
КЗ «ГУЛЯЙПІЛЬСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА-ІНТЕРНАТ».....	103
ТРИ ЗАПИСИ У ТРУДОВІЙ КНИЖЦІ ВЕТЕРАНА.....	129
ДИТСАДОК «КАЛИНКА».....	131
БІБЛІОТЕКА.....	140
СЕЛИЩНИЙ КЛУБ.....	142
ФЕЛЬДШЕРСЬКО-АКУШЕРСЬКИЙ ПУНКТ.....	147
ЗА ТРУД, ЗА ДОБРЕ СЕРЦЕ.....	154
КУРГАНИ.....	154
ЗАКАЗНИК «БАЛКА РІЗАНА».....	155
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ДОБРОБУТ».....	156
ПОШТОВЕ ВІДДІЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ.....	158
КП СКГ «ДЖЕРЕЛО».....	158
ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ В ЗАЛІЗНИЧНОМУ.....	161
ВОНИ – ІЗ СЕЛИЩА ЗАЛІЗНИЧНОГО.....	162

ВАСИЛЬ ПЛЕТІНЬ.....	162
АНАТОЛІЙ БУРЕНКО.....	162
ВОЛОДИМИР ПЛЕТІНЬ.....	163
ОЛЕКСАНДР ЧУБ.....	165
ІВАН ПОБОЧИЙ.....	171
ВАСИЛЬ САВЧЕНКО.....	172
ПІДПРИЄМСТВА І ОРГАНІЗАЦІЇ.....	174
ЗАЛІЗНИЧНА СТАНЦІЯ.....	175
РОЗВАНТАЖУВАЛЬНО – НАВАНТАЖУВАЛЬНИЙ ПУНКТ.....	186
ВОДОКАЧКА.....	187
МАШИННО-ТРАКТОРНА МАЙСТЕРНЯ.....	189
МІЖРАЙОННА МАЙСТЕРНЯ КАПІТАЛЬНИХ РЕМОНТІВ.....	194
АВТОРЕМЗАВОД.....	199
ДП «ГУЛЯЙПІЛЬСЬКИЙ МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД».....	220
СОРОК П'ЯТЬ РОКІВ ЖИТТЯ – ЗАВОДУ.....	227
СПОГАДИ ІВАНА ІВАНОВИЧА БОДНІ.....	229
ПЛЕТІНЬ СВІТЛАНА АНТОНІВНА.....	237
ЛУЧИН АНТОНІНА МИКОЛАЇВНА.....	238
НАФТОБАЗА.....	240
ЕЛЕВАТОР ХЛІБОПРОДУКТІВ.....	245
МАСЛОЗАВОД.....	251
СИРЗАВОД.....	252
ПЛОДОВООЧЕВА БАЗА.....	289
АСФАЛЬТОБЕТОННИЙ ЗАВОД.....	291
РАЙПОСТАЧ.....	297
КОМБІКОРМОВИЙ ЗАВОД.....	299
ПУНКТ ВТОРЧЕРМЕТУ.....	304
ЛІСОТОРГОВИЙ СКЛАД.....	304
СКЛАД МІСЬКПАЛИВА.....	304
ПІДПРИЄМСТВА РАЙСПОЖИВТОВАРИСТВА.....	305
КОМПЛЕКС З ПЕРЕРОБКИ НАСІННЯ СОНЯШНИКА.....	306
НА ЗАВЕРШЕННЯ.....	309

ГЕРБ СЕЛИЩА

27 березня 2013 року Залізнична селишна рада прийняла рішення про власний герб і прапор. Авторський творчий колектив: дизайнер Ганна Сменова, художниця Ірина Кияниця та селищний голова Ігор Чуб. Дизайн-проект і виконання у матеріалі – Ганни Сменової.

Герб складається з щита та геральдичного натюрморту (картуша). Щит – напівкруглий, срібний, з червоною главою. По центру глави розміщено золоту сваргу, яка обертається за часовою стрілкою. Обабіч сварги, зліва і справа – два срібних соняшника з золотими кошиками насіння. Між червоною главою та срібним полем горизонтально розміщена чорно-біла смуга – умовне позначення залізниці.

На срібному полі – залізний кінь (у малюнку чорний з сірим). Щит вписано в декоративний картуш, увінчаний золотою короною з 7-ми колосків. Під короною – перетнуті лук, шабля та бандура. Обабіч щита дві хвилясті срібні стрічки, поєднані з бунчуком та трикутним козацьким прапором.

В герб вкладено наступний зміст:

золота сварга (сонячне колесо) – знак сонця, енергії та одночасно – вічного руху. Сонцеворот – давній, у тому числі і слов'янський знак. Несе символіку вітру, який гуляє степом, сонця, дякуючи якому розквітає все живе. Це вічна зміна пір року та зв'язок поколінь. Побаження придбання як матеріальних, так і духовних благ, несе чоловіче начало.

У даному випадку ще вказує на обертальний рух (двигун, колесо, елементи механізмів, нагадує лопаті двигуна («Мотор Січ»), соняшник – знак господньої любові. По всій Україні у хатах вишивали та малювали соняшники, саджали їх біля тинів та на городах. В геральдиці – це символ родючості, єдності, сонячного світла, процвітання, достатку, а також символ миру. Насінини в кошику соняшника поєднані і створюють одне ціле, як і повинно бути у сільській громаді.

Також в даному випадку пов'язується з переробкою та вирощуванням соняшника.

Металевий кінь – у цьому образі і залізниця, і поклади підземних копалин (чорний колір – надра землі), і сила, мужність, рішучість, прагнення до свободи, історичне минуле краю. У цьому образі і махновщина, і Дике Поле, і безмежний степ. Крім того, поблизу селища протікає річка Жеребець, отже, кінь ще натякає на географічне становище селищної ради.

Декоративний картуш підтримує символічне значення щита. Золота корона з колосків – вказує на те, що поселення розташоване у сільській місцевості, де важливим заняттям для жителів є землеробство. Хліб, пшениця вінчає все. Лук, шабля, бунчук, козацьке знамено – історичне минуле нашого краю, де споконвіку мчали на конях орди кочівників, козаки боронили свою свободу, свою землю і свій народ. Бандура – оспіване в народних піснях та переказах Гуляйшлля, народна поезія та народна пам'ять про минуле.

Дві срібні стрічки – дорога, рух, час, все наше життя. Звивисті обриси підкреслюють рух коня, роблять усю композицію динамічною, рухливою, спрямованою в далечінь.

Цей герб – попередження про те, яка сила і які багатства містяться у надрах нашої землі. Закликає до обережності, необхідності берігти пам'ять про наше минуле, шанувати степ, над яким тисячоліттями неслися вітри історії, людей, які пролили кров за те, щоб ми зараз могли мирно жити на нашій землі. Це – зв'язок поколінь, який ми не маємо права порушити.

А також символізує єдність, родючість, багатство, у тому числі і багатство наших надр, рух, розвиток, степ, сонце. Точно відповідає назві селища, його історії та сьогоденню.

Символіка кольору: пурпурний або червоний – сміливість, мужність, військова слава наших пращів, щедрість, любов. Тут – ще колір вогню, вогняної стихії. Червоний найбільш сповнений енергетикою, збуджує, закликає до дій, але й до обережності.

Золото – могутність, багатство, віра, справедливість, милосердя.

Срібло (у геральдиці білий) – благородство, щирість, чистота, правдивість.

Чорний колір – земні надра, могутність, постійність.

ПРАПОР СЕЛИЩА

Прапор селища Залізничного – прямокутне горизонтальне полотнище із співвідношенням ширини до висоти 3:2.

Основне поле синього кольору, на ньому на однаковій відстані від країв дві жовті вертикальні смуги.

На вертикальній осі полотнища розміщений герб селища. Його висота без напису – 0,8 висоти полотнища. Під гербом золотими буквами напис: «Залізничне»

Синій колір тут – символ стійкості, чистоти, надійності, здоров'я. Інші кольори мають таке ж символічне значення, як і на гербі.

СТАТУТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ СЕЛИЩА

На одній із сесій селищної ради було прийнято Статут територіальної громади. Він розроблений на виконання Конституції України, Європейської хартії місцевого самоврядування, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших законів України і визначає основи життєдіяльності територіальної громади селища Залізничного та засади здійснення нею місцевого самоврядування з урахуванням історичних, національно-культурних, соціально-економічних та інших особливостей місцевого самоврядування в селищі Залізничному для забезпечення його соціально-економічного, культурного розвитку, збереження та примноження досягнень і традицій.

ПОЛІТИЧНІ РЕПРЕСІЇ

1932-й рік

Страшне колесо політичних репресій 30-х років минулого століття не оминуло і жителів теперішнього селища Залізничного.

У 1930-му і 1931-му роках вирок політичним репресованим виносила Особлива нарада при колегії ДПУ УСРР за ст. 54-10 і 11

Кримінального Кодексу УСРР. Звинувачення: проводили антирадянську агітацію, виступали проти кампаній на селі, закликали не виконувати план хлібоздачі тощо: Висилались на спецпоселення в Північний край.

Міщенко Мефодій Васильович, 1903 р. н., с. Гуляйполе. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. За вироком від 27 жовтня позбавлений волі на 5 років.

Міщенко Федір Михайлович, 1906 р. н., с. Гуляйполе. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. За вироком від 27 жовтня позбавлений волі до 5 років.

Попов Антон Демидович, 1900 р. н., с. Гуляйполе. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. За вироком від 27 жовтня позбавлений волі на 10 років.

Боровик Іван Хомич, 1901 р. н., с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. Заарештований 2 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Боровський Михайло Сергійович, 1904 р. н., с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. Заарештований 2 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Власенко Семен Макарович, 1906 р. н., с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. Заарештований 10 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 3-х років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Дерев'янка Яків Пилипович, 1894 р. н., с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. Заарештований 10 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 3-х років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Ємець Леонтій Митрофанович, 1912 р. н.; с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Сторож нафтоскладу на залізничній станції Гуляйполе. Заарештований 6 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 3-х років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Листопад Іван Єгорович, 1907 р. н., с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Помічник розливальника нафтоскладу на залізничній станції Гуляйполе. Заарештований 2 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Пурик Никон Овсійович, 1898 р. н., с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. Заарештований 10 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом і перепродажем зерна. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Сірий (Сирий) Василь Панасович, 1904 р. н., с. Гуляйполе, українець, освіта початкова. Вантажник залізничної станції Гуляйполе. Заарештований 10 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

Тихенко Архип Прокопович, 1901 р. н., с. Гуляйполе, українець, малограмотний. Приймальник нафти на складі залізничної станції Гуляйполе. Заарештований 2 вересня 1932 року. Звинувачення: займався шкідництвом. Судовою «трійкою» при колегії ДПУ УСРР 27 жовтня 1932 року засуджений до 5 років позбавлення волі. Реабілітований у 1990 році.

1937-й рік

Вирок виносився «трійкою» УНКВС по Дніпропетровській області або Особливою нарадою НКВС СРСР і Прокурора СРСР. Звинувачення: проведення контрреволюційної антирадянської

агітації; віщування загибелі радянської влади; висловлювання тернамів проти комуністів, колгоспного активу; агітування на користь фашистської Німеччини; брехня на Радянську Конституцію і т. ін.

Із 231 особи арештованих по Гуляйпільському району 87 розстріляно, 42 позбавлені волі на різні строки і 102-треба уточнювати. Всі реабілітовані.

Пузанов Василь Оксентійович, 1907 р. н., с. Гуляйполе. Вантажник елеватора на залізничній станції Гуляйполе. Вироком «трійки» 19 жовтня засуджений до 10 років позбавлення волі. Помер у концтаборі 1 березня 1939 року.

Таузенфрейд Віктор Карлович, 1901 р. н. Директор машинно-тракторної майстерні на станції Гуляйполе. За вироком «трійки» розстріляний 22 жовтня.

1938-й рік

Онищенко Пилип Андрійович, 1902 р. н., с. Гуляйполе. Тесля елеватора «Заготзерно». За вироком «трійки» від 20 квітня розстріляний 15 травня.

Савченко Петро Павлович, 1896 р. н., с. Гуляйполе. Електрик машинно-тракторної майстерні (МТМ) на залізничній станції Гуляйполе. За вироком «трійки» від 11 квітня розстріляний 25 квітня.

Цесарюк Гнат Костянтинович, 1893 р. н., с. Гуляйполе. Вантажник на залізничній станції Гуляйполе.

Шепель Кирило Якович, 1898 р. н., с. Гуляйполе. Приймальник зерна на Гуляйпільському елеваторі. За вироком «трійки» від 19 березня розстріляний 25 березня.

ШАНУЄМО ПОДВИГ ВЕТЕРАНІВ

Жителі селища Залізничного свято бережуть пам'ятають про ветеранів Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років. Щороку весною на 9 травня і восени у вересневі дні тут вшановують ветеранів війни, визволителів населеного пункту.

На урочистих мітингах згадують прізвища 100 земляків, нагороджених орденами і медалями. Серед них кавалери ордена Червоного Прапора, Олександра Невського, Вітчизняної війни I і II ступеня Антона Явтуховича Плетіня, ордена Слави II і III ступеня, Вітчизняної війни II ступеня Патра Івановича Дашевського, ордена Червоної Зірки Миколу Петровича Бондаренка, ордена Вітчизняної війни II ступеня Михайла Федосійовича Поповича й інших.

* * *

Багато горя зазнали земляки, яких фашисти насильно вивозили до Німеччини у рабство.

Після війни згадувала **Марія Семенівна Капуста (Ведмідь)**, 1924 року народження, яка проживала з чоловіком у Залізничному:

– Тоді я була з прізвищем Ведмідь. Забирали мене німці з Гуляй-Поля 5 травня 1942 року, але в той день я намагалася втекти, хоч мене і ввіймали, а потім ще й добу у в'язниці протримали. Багато нас було у вагонах-товарняках, німці на дверях сиділи. Везли довго, вивантажили десь і гнали нас, як худобу, нагайками підганяючи.

Опинились ми у м. Каубеурен, на військовому заводі, де виготовляли порох. Завод був перегороджений залізним парканом, там, на тому боці інші в'язні виготовляли бомби.

Працювали ми по 12 годин. Підйом о 3-й годині ранку, снідали чаєм, обідали о 12-й годині баландою з брукви. Ця ж сама баланда була і на вечерю та ще шматок хліба (200 грамів).

Цей завод знаходився у лісі, тут серед ув'язнених було багато людей різних національностей, але найгірше відношення і харчування мали українці і росіяни.

Жили ми в бараках, спали на нарах без подушки і навіть матраців, зате клопів було багато.

Наглядачі поводитися дуже жорстоко. Як ішли ми на роботу, найдужче над українцями знущались, підніжки ставили і сміялися.

Німці завжди ходили з собаками, які були в намордниках. На роботу і з роботи нас водили завжди з собаками.

Всі бараки були огорожені залізною сіткою. Я жила в останньому бараці №14, що знаходився біля огорожі. В цьому місці в огорожі була дірка, в неї часто пролазили остарбайтери, щоб збігати в найближче село до однієї німкені, що торгувала хлібом. Частіше за всіх у цю дірку лазили поляки.

І от одного разу так вирішила зробити і я. Пролізла через огорожу, збігала в село, виміняла у німкені хлібину, і біжу до цієї дірки. А тут мене німець-наглядач і впіймав. Та одразу веде мене до свого начальника. Я вже думала, що мені смерть прийшла. Зайшли ми до контори, а цей німець-начальник був паралізований, забрали в мене цю злощасну хлібину. Паралізований почав лаятись, розмахувати руками. Я не розуміла толком, що він там кричав і яких покарань він вимагав від наглядача, що мене привів. Але той мені раптом сказав: бери хлібину і тікай. Хлібину звичайно я так і не забрала, але покарати мене наглядач не захотів, пожалів мене. Пізніше я дізналась, що його за це перевели в інше місце.

Але знущались над нами, українцями, не лише німці, але й поляки, такі ж самі невірники. Ненавиділи вони нас, навіть не знаю, чому. Тому і ми їх не любили.

А карали нас роботою. Чимось завинила – записують твій номер ОСТА і на вихідних ти повинна була одробляти – працювати на території табору (мити, прибирати).

Пам'ятаю імена наглядачів – дід Антоні та майстер (на вантажному автомобілі), Лота – молода добра дівчина, яка добре відносилася до всіх полонених.

Робота моя на заводі складалася з того, що я різала і варила порох.

Визволили нас американці 15 квітня 1945 року, пам'ятаю негрів-солдатів.

Два тижні ми відчували людське ставлення до себе, відгодовувались, а потім відправили нас до наших, радянських солдат, які відносились до нас ще гірше, ніж поляки.

Знову голодували, але недовго, бо скоро нас повантажили в коробки (для вугілля), цілий місяць везли голодних і холодних, ледве не померли.

Після війни працювала на заводі «Металіст», відношення до колишніх остарбайтерів було жакхливе, ніби ми винні в тому, що нас вивозили, що ми не загинули десь від кулі й голоду, а вижили.

За працю на заводі я нагороджена медалями «За доблесний труд» і «Ветеран труда». Навіть, коли нагороджували мене цими нагородами, знаходилися люди, які поза очі говорили: «Як їй могли дати таку нагороду, вона ж в Німеччині була! Як це?»

В ті часи люди вважали остарбайтерів продажними і ворогами народу. Незрозуміло чому? Це дужне образливо.

* * *

Пригадувала **Ольга Василівна Дашевська (Чучко)**, 1925 року народження, яка після заміжжя проживала в селищі Залізничному:

– Я була забрана в Німеччину 12 травня 1942 року з села Петрівки у 16-річному віці. Зі мною з цього ж села брали ще 6 дівчат (всього – 7). Везли у вагонах, де раніше возили телят, із Поліг.

Потрапила я до міста Франкфурта на річці Майні на фабрику, якою володів Гартман Браун. Фабрика розміщувалась на околиці міста і мала два відділення, одне з них і знаходилось на периферії, а друге – в центрі міста. Кожен табір, в якому жили вивезені в Німеччину, мав назву. Табір, де жила я, називався Східний табір. В ньому знаходилися росіяни, українці і татари, які розміщувалися в 12 дерев'яних бараках, кожен з яких мав 12 кімнат, а в кожній кімнаті проживало по 12 дівчат або хлопців.

В нашій кімнаті проживало 12 дівчат, всі вони були українками або росіянками.

На роботу нас вивели наглядачі: Мюллер, Фогель Штраус (прізвисько Індик), перекладач Бютов. Табір знаходився за 3 кілометри від фабрики (що на околиці), йти було далеко, часто в дорозі нас заставали бомбардування. Йшли завжди по трасі Франкфурт-Берлін, яку часто бомбардували, тому як випадало десь заховатись, то ховалися. Наприклад, під мостом (ця ж траса).

На фабриці виробляли амперметри. У кожного був свій номер, а також нашивка «Ост.». Але працювали не лише на фабриці, але й у таборі – виконували чорну роботу (пололи, прибирали...).

Табір був огорожений колючим дротом, ставлення до невільників – суворе, але випадків побоїв не було. Серед наглядачів були і

Квіти від вдячних земляків

співчуваючі, наприклад, наглядка Анна, її засудили до ув'язнення лише за те, що вона розмовляла з полонянками і співчувала їм.

За роботу на фабриці платили, хоч і мало, але коштів вистачало, щоб купувати одяг у французів (з інших таборів). А взагалі ходили на роботу в домашньому одязі, в тому в якому були вивезені.

Годували: вранці 150 г хліба і кусок ковбаси, товщиною 1-1,5 см; обід – суп із брукви або капусти; вечеря – запарені висівки (мучка).

Табір був визволений американцями у березні 1945 року і перевезений до Франкфурта. Відношення американських солдат до колишніх невільників було добре.

Потім прийшла Радянська Армія і усіх остарбайтерів розподілили по областях. Всіх із Запорізької області було перевезено на роботу на кабельний завод у Німеччині. 75 кілометрів ішли пішки, нас майже в спину гнали радянські солдати.

На заводі праця була дуже тяжка, відкопували й витягували кабель, начальником був чоловік – Савченко (з м. Запоріжжя).

Відношення радянських воїнів-визволителів до колишніх невільників було жакхливим, особливо до дівчат. Їх називали продаж-

ними і німецькими шльондрами. Серед ночі могли увійти до барака, стягнути дівчину за ногу і, забравши її десь в інше місце, не питаючи і не думаючи, згвалтувати.

У вересні 1945 року із заводу відправлявся вантаж на Запоріжжя, тому всіх, вивезених із Запорізької області, повантажили в цей же потяг.

Додому, в рідне село, я потрапила лише наприкінці листопада, коли вже випав сніг.

Після війни проживала у селі Петрівці, доки не вийшла заміж.

* * *

В роки війни самовіддано трудилися в тилу жителі селища Микола Тихонович Бесараб, Григорій Михайлович Гаценко, Федір Трохимович Портний, Яків Степанович Чуб, які нагороджені медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.».

Багато земляків не повернулися з фронтів війни. Серед них – Кривоуст Максим Пилипович, Лютий Платон Тихонович, Міщенко Мефодій Васильович, Павло Омелянович Московченко, Неборак Іван Федорович, Новіков Федір Іванович, Плетінь Андрій Григорович, Скрипак Іван Остапович, Семенюта Марко Іванович, Сьомко Григорій Іванович, Чучко Ілля Павлович, Шпундра Олександр Іванович, Матвієнко Олександр Олександрович, Малько Борис Володимирович та інші.

Самовіддано відбудовували зруйноване війною народне господарство вчорашні фронтовики Дмитро Олексійович Кривоусов, Павло Пилипович Кривошей, Михайло Петрович Голубцев, Павло Тимофійович Домашенко, Григорій Іванович Мофа, Микита Григорович Тютюнник, Іван Микитович Захарченко, Семен Миколайович Богуславський, Яків Васильович Петик, Іван Михайлович Ляшко, Григорій Платонович Лютий, Іван Іларіонович Попович, Григорій Іларіонович Попович, Семен Карпович Білий та багато інших.

Жителі питаються земляками, які самовідданою працею будували селище, його підприємства. Це – Іван Архипович Винокуров, Олексій Фомич Містюк, Іван Степанович Семенюта, Гаврило Іванович Боровик, Михайло Іванович Медяник, Михайло Федотович Горпинич, Василь Никифорович Крикунов, Іван Михайлович Чуб,

Зліва-направо: сидять ветерани Я. С. Чуб, Ф. П. Портний і Прихідько

Григорій Данилович Іщенко, Федір Степанович Толочко, Пилип Сергійович Желізняк, Василь Григорович Плетінь, Антон Остапович Плетінь, Микола Михайлович Кириченко, Микола Тихонович Бесараб, Микола Іванович Лук'яненко, Микола Петрович Бондаренко, Пилип Іванович Куліш, Мойсей Васильович Потапчук, Олена Наумівна Майоренко, Зоя Іванівна Прихідько і багато інших.

* * *

Братська могила радянських воїнів у селищі Залізничному знаходиться по вулиці Ватутіна у сквері.

16 вересня 1943 року частини 12-ї мотострілкової та 36 танкової бригад Південного фронту визволили залізничну станцію Гуляйполе від фашистських загарбників. При визволенні Залізничного загинуло 13 радянських воїнів. Це – старший сержант Штуєв Хомід Гуцірійович, сержанти – Стьопін Анатолій Прокопович, Гобін Олександр Петрович, Кузьмін Віктор Дмитрович, Чапаєв Ідрис Зарифович, рядові – Бузлаєв Іван Андрійович, Ісатаєв Зайдеш Сингашевич, Ніязов Ачіштїт, Семанов Дмитро Іванович, Сухих Ернест Олександрович, Усов Федір Васильович, Харьков Микола Олександрович, Чубенко Миколо Дмитрович.

Вони були поховані в братській могилі на громадському кладовищі. На могилі встановили дерев'яний обеліск.

У 1967 році останки з братської могили на громадському кладовищі перенесли в братську могилу у сквер біля залізничної станції. На могилі встановили скульптуру.

За могилою розташована бетонна скульптура скорботної медсестри.

Зліва за скульптурою знаходиться бетонна вертикальна плита, на ній прикріплені дві чавунні дошки, на лівій дошці барельєфне зображення ордена Вітчизняної війни, дата 1941-1945 рр. і текст: «Вічна пам'ять воїнам, які віддали життя в боях з німецько-фашистськими загарбниками в роки Великої Вітчизняної війни.

*Куди б не йшов, не їхав,
А тут ти зупинись,
І цій могилі дорогій
Всім серцем поклонись».*

9 Травня 2014 рік у селищі

Вітання ветеранів. 9 Травня, 2014 р.

Нижче – барельєфне зображення лаврової гілки. На правій дошці – прізвища 13 захоронених воїнів і барельєфне відображення лаврової гілки.

Пам'ятник виготовлено Запорізькими Художньо-виробничими майстернями Художнього фонду УРСР.

Автори пам'ятника – скульптори М. В. Коваленко, Г. М. Крапивко.